

Program och utflyktsguide

2025

www.hallandsbotan.org

Bästa botanikvänner

Halland är ett botaniskt intressant landskap med sitt vidsträckta kustlandskap, sina unika hedrester från en svunnen tid, sitt jordbruks- och skogslandskap. Denna blandning av olika växtmiljöer gör Halland spännande och varierande att besöka och lära känna.

Hallands Botaniska Förening är sedan länge en aktiv och livskraftig botanisk förening, som genomför ett flertal **exkursioner** varje år, som bedriver en ambitiös **floraväktarverksamhet** och initierar eller genomför **naturvårdsåtgärder**. Floraväktare gör en viktig insats genom att följa rödlistade växter, dvs. sådana som är eller har blivit ovanliga och riskerar att försvinna.

Föreningen deltar aktivt i arbetet med att bekämpa **invasiva** främmande växter som inte hör hemma i vår del av världen som t.ex. *blomsterlupin*, *jättebalsamin*, *parkslide*, *sjögull*, *gul skunkkalla*, *strandkotula* och *vresros*. Vårt landskap utarmas tyvärr på växter i takt med att markerna obönhörligen växer igen i brist på traditionellt bete och slåtter. Gör som vi, gör en insats för Hallands natur genom att bli medlem i vår förening och även bli *floraväktare*. Det är lärorikt, meningsfyllt och mycket trevligt!

Föreningens syfte är att, i Halland

- öka kunskaperna om den botaniska mångfalden
- arbeta för bevarande av denna mångfald
- stimulera intresset för botanik i allmänhet
- bedriva floraväktari av rödlistade arter
- informera om och aktivt bekämpa invasiva främmande arter i samarbete med markägare och berörda myndigheter
- bedriva praktisk naturvård

Föreningen ordnar många exkursioner och föredrag liksom studiecirklar.

Medlemsavgift

Medlemsavgiften för 2025 är 100 kronor. Föreningens bankgiro är 202-6342. Ange alltid namn, adress och e-postadress vid betalning, samt om dina övriga uppgifter är ändrade. Föreningens Swishkonto är 123 050 5446 (ange namn, adress och e-postadress i **Meddelandefältet!**). Föreningen ser gärna att betalning sker senast 30 april 2025.

Hemsidan

På föreningens hemsida, www.hallandsbotan.org, finns aktuell information om föreningens verksamhet, referat och bilder från genomförda programaktiviteter. Från hemsidan kan du kostnadsfritt ladda ner digitala versioner av Hallands Flora (fyra delar), Ingvar Lenfors elva sockenfloror över Varberg och den första floran för Halland av Alfvengren. Du kan även kostnadsfritt ladda ner vår nya Utflyktsguide för Halland med 60 besöksvärda och botaniskt intressanta lokaler från Hallands alla kommuner. I år har två nya lokaler lagts till: Balgö och Vendelsö i Varbergs kommun.

På hemsidan finns även information hur du gör om du vill bli medlem

Bidra gärna med synpunkter på vår hemsida och skicka gärna in egna rapporter och bilder till oss (lasse.stibe@gmail.com). På hemsidan kan du även läsa om nyheter på den botaniska fronten. Besök gärna hemsidan regelbundet för uppdatering.

Floravårdspriset

Varje år delar föreningen ut ett floravårdspris till en eller flera personer eller organisation(er) som gjort en särskild ideell insats för ökad kunskap och vård av flora och miljö i Halland samt den biologiska mångfalden. Priset består av ett diplom och en prissumma. I år delas floravårdspriset mellan Gällareds Hembygdsförening och Caroline Skantze, Falkenberg (läs mer på sida 9).

Väl mött i naturen!

Fältbotanik i Halmstadstrakten

2025 års studiecirkel genomförs för 14:e året i rad och kommer att bedrivas på liknande sätt som de föregående. Inga förkunskaper krävs, men ta gärna med flora och lupp om du har och glöm inte fikat. Nya och tidigare deltagare är hjärtligt välkomna. Anmälan till Lars Andersson (tfn 070-418 44 24, lars.andersson@halmstad.biz) senast den 1 april. Studiecirkeln genomförs i samarbete med Studieförbundet. Under 2024 genomfördes åtta exkursioner.

Exkursion på Tjuvhultskärret. Foto: Lars Andersson

Vi har gemensamma floraväkterivandringar i Hallands kommuner. Att vara med på dessa är ett bra sätt att lära sig mer. Om du är intresserad att delta, hör av dig till någon av kontaktpersonerna nedan.

Bli floraväktare

En av föreningens viktigaste uppgifter är att bevaka lokaler med hotade arter. Här kan alla hjälpa till. Om du vill ha en meningsfull uppgift och samtidigt komma ut i naturen är du välkommen att medverka i floraväkeriet.

En vanlig missuppfattning är att du måste ha förkunskaper för att hjälpa till/följa med ut i fält. Tvärtom. Inga förkunskaper behövs! Om du vill kan du välja en lokal, ett område eller en art och du kan också vid behov få hjälp av en kunnig botanist. Uppgiften är att varje år rapportera aktuell status genom att räkna antalet plantor och notera eventuella hot mot lokalen.

Slättergubbe, grönvit nattviol.
Foto: Lars Andersson

Är du intresserad, kontakta floraväktaransvarig för Hallands län, Lars-Erik Magnusson, 070-540 73 53, lars.erik.magnusson@gmail.com eller kommunansvarig enl. nedan:

Laholm: Lars-Erik Larsson, 073-089 84 02 eller
Margareta Lindgren, 073-087 48 90

Halmstad: Lars Andersson, 070-418 44 24 eller
Lars-Erik Magnusson, 070-540 73 53

Falkenberg: Nils-Gustaf Nilsson 0346-808 96 eller
Karl-Uno Andersson, 076-795 13 90

Varberg: Börje Wernersson 073-725 56 78 eller
Gunnar Nyström, 073-416 20 85

Kungsbacka: Jan Kuylenstierna 0300-54 08 70 eller
Jan Johansson 070-866 98 64

Hylte: Ove Gustafsson 070-270 60 41 eller
Birgitta Strömblad 070-643 40 08

Floraväkeriet 2024

Under 2024 rapporterade 62 personer (minst en gång) in 95 **rödlistade kärlväxtarter** på 2516 lokaler i Halland till Artportalen

Lokalerna är fördelade enligt följande:

	2024				2023	2022	2021	2020	2019
	Totalt	Återbesökta	Varav ej återfunna	Nya					
Laholm	606	557	110	49	591	618	603	644	418
Halmstad	663	594	146	69	673	528	529	543	307
Falkenberg	401	368	82	33	312	408	346	272	177
Varberg	562	435	178	127	304	231	303	123	50
Kungsbacka	79	67	10	12	101	107	73	89	53
Hylte	205	172	35	33	130	181	119	129	114
Totalt Halland	2516	2193	561	323	2111	2073	1973	1800	1119

Fördelningen av hotkategorier

Nationellt utdöd RE	Akut hotade CR	Starkt hotade EN	Sårbara VU	Missgynnade NT
1	3	329	2074	109

För Halland rapporterades även **rödlistade mossarter** på 11 lokaler, **rödlistade lavar** på 195 lokaler samt **rödlistade svampar** på 122 lokaler.

I Halland är det sammanlagt 138 arter som floraväktas. Enligt Artportalen är de fördelade på ca 3900 lokaler. Cirka två tredjedelar av dessa lokaler besöktes 2024. Merparten av de ej besökta lokalerna är gamla lokaler (äldre än 5 år och rödmarkerade i floraväktarappen). Vi tänker därför speciellt inrikta oss på att besöka dessa lokaler. Om det visar sig att de är utgångna, kommer vi att föra över dessa till "arkivet". Vi är tacksamma för all hjälp med detta!

Floraväktarappen Som hjälpmedel har vi nu en floraväktarapp, som innehåller samtliga aktiva lokaler med rödlistade arter i Sverige. Appen är användbar på flera sätt:

- 1) Appens GPS hjälper dig navigera fram till den eftersökta lokalen med en noggrannhet på 5–10 m.
- 2) När du hittat lokalen för den rödlistade arten, kan du med bara ett par knapptryckningar rapportera in direkt i Artportalen (floraväkeriet). Enkelt, eller hur?
- 3) Du kan få en översiktlig bild över vilka lokaler där du är som är besökta under året och vilka du kan planera att besöka i stället. Detta sparar dubbelarbete.

Årets växt 2024 – backklöver, *Trifolium montanum* och brunklöver *Trifolium spadiceum* (Utses av Svenska Botaniska Föreningen). Det gjordes inga fynd av dessa i Halland, vilket inte är så konstigt då vi endast har gamla historiska noteringar av dessa två arter.

Full fart med att bekämpa gul skunkkalla.

Foto: Kerstin Seger

Praktisk naturvård

Information och kommunikation om naturvård är viktig och sker mellan lantbrukare, markägare, kommuner, Länsstyrelsen och Hallands Botaniska Förening samt andra ideella organisationer som Naturskyddsföreningen. Speciellt Länsstyrelsen har vår förening ett gott samarbete med. De är kunniga, hjälpsamma och intresserade

Floravård

Föreningen kan också agera om det kommer rapporter om att en lokal med en hotad växt håller på att växa igen. Vi försöker då skapa en floravårdsgrupp som gör en insats med röjning, bränning eller annan lämplig åtgärd. Vi kontakter alltid markägare, kommun eller Länsstyrelsen innan vi agerar.

Kontakta respektive kommunansvarig floravaktare om du vill rapportera eller hjälpa till (se ovan eller på föreningens hemsida).

Nedan följer en kort sammanfattning av föreningens arbete med praktisk naturvård under 2024.

Cypresslummer fem lokaler bränns regelbundet

Mellanlummer tre lokaler bränns regelbundet

Glansbräken försiktig röjning.

Källblevide försiktig röjning runt denna Hallands enda lokal (har ändå minskat från fem ex. till två ex.)

Knippnejlika	en lokal har röjts försiktigt medan en annan lokal bränns regelbundet
Praktnejlika	lokalen slogs med lie samt försiktig bortrensning
Mosippa	åtta lokaler bränns regelbundet. Ytterligare utsättning har gjorts på tre lokaler
Murgrönsmöja	utsättning sker och den verkar klara sig bra, kanske för att bäckarna rensas kontinuerligt
Hårginst	bränning och slyrickning har skett på några lokaler
Nålginst	bränning på några lokaler
Tysk ginst	årlig bränning
Kustgentiana	lokalen inhägnad på grund av fårbeta. Inhägnad medför tyvärr högre växtlighet som kväver den
Fältgentiana	regelbunden och lämplig kreatursbetning efter blomning
Klockgentiana	även här arbetar vi med ändrat betestryck och bränning
Vityxne	de två lokalerna bränns och röjs regelbundet, en nygammal lokal håller på att restaureras
Fläckmaskros, bredbladig fläckmaskros, svarttandad maskros och liten kärrmaskros	lämplig regelbunden kreatursbetning
Strimtåg	bäckarna rensas kontinuerligt
Martorn	utsättning har gjorts, men glädjande nog tror vi att den även har förökats naturligt
Backsippa	har gått tillbaka, i de flesta fallen p.g.a. utebliven betning. Några lokaler bränns regelbundet med gott resultat. Dessutom krattar vi vissa lokaler för att luckra upp växttäckets
Kattfot	befinner sig ungefär i samma situation som backsippa

Reflektioner över annan praktisk naturvård

Vattendrag – gul skunkkalla, smal vattenpest och sjögull sprider sig, främst i de södra delarna av länet. Olika åtgärder har vidtagits för att förhindra spridning. Sydfyring upptäcktes i tre dammar i Halmstad. Blev omedelbart övertäckta med plastduk.

Kusten – helt nyligen har strandkotula börjat sprida sig på strandängarna, främst i Varbergs kommun. Åtgärder vidtas för att den inte ska sprida sig vidare söderut till Falkenbergs kommun och norrut i och från Varberg. Sedan tidigare försöker vi hålla tillbaka vresros.

Strandvegetationen vid insjöar och åar – ett bekymmer, växer igen på grund av ändrade betesförhållanden.

Ålstorps grustag – blomsterlupin håller på att växa över bl.a. huvudtåg och åkerfibbla. Vi samarbetar med ägaren, som skrapar kanterna på dammen för att gynna det stora beståndet av klotgräs.

Strandvegetationen på Pårps klapperstensfält – tillsammans med Halmstads Ornitologiska Förening och markägaren har vi röjt invasiva växter under året, främst stånds, men även armeniskt björnbär m.fl. för att gynna mångfalden. Lokalen hyser

bland annat hela 22 rödlistade kärlväxter.

Invasiva främmande arter – tillsammans med de halländska kommunerna har vi, med hjälp av LONA-bidrag, startat ett projekt för att bekämpa arter som jätteloka, vresros, gul skunkkalla, sjögull, stånds, strandkotula, parkslide med flera. Läs mer om detta arbete på vår hemsida. Dessutom deltar vi i ett nybildat nätverk i Halland med länsstyrelsen, kommunerna, ideella föreningar och markägare där vi gemensamt och under ledning av länsstyrelsen, samordnar och prioriterar lämpliga åtgärder. Till detta kommer kompletterande och kommunvisa åtgärder.

Ännu en gul skunkkalla bekämpad!

Foto: Elin Tallkvist

Demonstrationsodling av rödlistade växter

På Björkelund, mellan Halmstad och Simlångsdalen, finns sedan några år en trädgård som vill inspirera ”vanliga” trädgårdsägare att gynna den biologiska mångfalden. I mångfaldsträdgården finns inte bara växter som lockar fjärilar och andra pollinerande insekter utan även bl.a. stekelhotell, faunadepåer och fågelholkar.

Trädgården har nu utökats med en avdelning där ett urval av kärlväxter, som är rödlistade i Halland, visas i utbildningssyfte. Odlingarna startade under 2020 i mindre skala och planeras att utvidgas efter hand. Några av de arter som finns är *backsippa*, *hjärtstillä*, *kalvos*, *knippnejlika*, *martorn*, *mosippa*, *slätterfibbla*, *stor sandlilja*, *stortimjan*, *trollsmultron* och *vattenstånds*.

Plantorna har i de flesta fall drivits upp från frö och har huvudsakligen sitt ursprung i Halland. I några fall kommer plantor från trädgårdar där de antingen frösätts avsiktligt eller dykt upp som ”ogräs”.

Hallands Botaniska Förening samarbetar med Björkelundsgruppen i detta projekt

Backsippa. Foto: Lars Andersson

Martorn.

Foto: Lars Andersson

Aronsgården, Yttra Berg. Foto: Börje Wernersson

Årets floravårdspristagare

Hallands Botaniska Förenings Floravårdspris delas ut varje år till person(er) eller organisation(er) som gjort en särskild ideell insats för vård av floran och den biologiska mångfalden. Priset består av, förutom äran, ett diplom och en prissumma.

Hallands Botaniska Förening har beslutat att 2025-års floravårdspris delas mellan Gällareds Hembygdsförening och Caroline Skantze i Falkenberg för sin årliga skötsel av de ovanliga och fina slätterängarna i Yttra Berg.

I Yttra Berg, som ligger i Falkenbergs Kommun, finns slätterängar som sköts på traditionellt sätt sedan 1800-talet. I vårt land är sådana slätterängar ovanliga idag. Gällareds Hembygdsförening, med eldsjälén Caroline Skantze, har hand om den årliga skötseln av dessa värdefulla ängar där *backmåra*, *kransrams*, *lundelm*, *midsommarblomster*, *skogsbingel*, *skogslind*, *slättergubbe*, *svinrot*, *ängsskallra* med flera arter trivs och håller sig kvar tack vare denna skötsel. Detta är en beundransvärd floravårds- och kulturgärning som är ovärderlig och som vår förening imponeras av och sätter stort värde på. Det är vår förenings förhoppning att denna ideella skötsel av dessa ängar kan fortsätta för att bevara denna speciella växtmiljö för framtiden.

Prisutdelningen kommer att ske på gården Yttra Berg söndagen den 15 juni ca 17.00 **efter** exkursionen på De Vilda Blommornas Dag. Se närmare i programmet på sid 26.

Botanik i Väst

Facebookgruppen Botanik i Väst startade i februari 2015 som ett samarbetsprojekt mellan de botaniska föreningarna i Göteborg, Västergötland, Halland, Bohuslän och Dalsland. Målet med gruppen är att skapa ett forum för dialog och spridning av kunskap om vilda kärlväxter i vår region.

Botanik i Väst är idag väl fungerande, väletablerad och välkänd långt utanför vår region. Vid årsskiftet 2024/25 hade Botanik i Väst 2950 medlemmar. Inläggen kan vara presentation av aktuella exkursioner, vackra naturbilder och bilder på roliga växtfynd. Många skickar växtbilder för hjälp med artbestämning. Flera professionella botanister och erfarna amatörbotanister är aktiva i gruppen och svar på frågor och kommentarer brukar komma mycket snabbt.

Är du redan med på Facebook kan du söka på Botanik i Väst och anmäla dig som medlem i gruppen. Är du inte med på Facebook måste du registrera dig. Instruktioner hur man gör finns på Facebook.

Rapportera vårtecken och bidra till Hallands miljöövervakning!

När våren närmar sig är det många som håller utkik efter de första vårtecknen. Även i fortsättningen kan du bidra med värdefull information genom att rapportera in (se nedan) både vår- och hösttecken från just dina hemtrakter.

Dina observationer av när björkens löv spricker ut och när vitsippan går i blom kan bidra till forskning och miljöövervakning av klimatförändringens biologiska effekter (till exempel blomningstid och utbredning). Observationerna samlas in av Svenska fenologinätverket som är ett samarbete mellan myndigheter, universitet och frivilliga där Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är huvudman. Rapportera dina observationer på www.naturenskalender.se.

Vill du vara med och göra växtobservationer?

På www.naturenskalender.se kan du även läsa mer om naturens kalender och hur det går till att bli fenologiväktare.

Naturens kalender finns också som app till smartphones och du kan även följa naturens kalender på Facebook via facebook-gruppen "Naturens kalender". Där lägger man in egna bilder på vad som händer i naturen hos dig

Strandkotula. Foto: Lars-Erik Magnusson

Strandkotula – en invasiv främmande art

Dagens globala samhälle karaktäriseras av stor rörlighet mellan olika miljöer och länder, inte bara för människor utan även för alla andra arter som finns på jorden. Med främmande arter menas arter, underarter av djur, växter, svampar, eller mikroorganismer som under historisk tid inte har förekommit naturligt i Sverige, utan som genom någon form av mänsklig hjälp, avsiktligt eller oavsiktligt, har flyttats till ett område utanför organismens naturliga utbredningsområde. De flesta främmande arter överlever dock inte i den svenska naturen men en del klarar av att etablera sig, fortplanta sig och sprida sig.

Stora problem kan uppstå när främmande arter sprider sig i miljön och orsakar problem för inhemska växter och djur, ekosystem och även för människors hälsa och för samhället. Främmande arter som hotar den biologiska mångfalden kallas för ”invasiva främmande arter”. Med början i 2017 års program beskriver Hallands Botaniska Förening invasiva främmande växter. I år är fokuserar vi på strandkotula (*Cotula coronopifolia*).

Den tillhör släktet kotulor inom familjen korgblommiga.

Strandkotula, som är det rekommenderade namnet från 2021, är en tämligen lågväxt ett- till tvåårig växt. Strandkotula känns igen genom sina talrika, gula, knappliktt plattade blomkorgar, cirka en centimeter breda och som saknar strålblommor, på långa skaft. Den blommar från juni till senhösten. Växten har köttiga, stjälkomfattande, ofta rödaktigt gröna, lansettlika och tandade eller flikiga blad. Arten kan växa som enstaka små plantor, som täta ruggar eller bilda mer eller mindre täta mattor.

Strandkotula är en havsstrands- och estuarieväxt som har sitt ursprung i Sydafrika och Namibia. Den är numera spridd i stora delar av världen. Till Europa

kom den redan på 1700-talet. De första fynden i Sverige gjordes under 1800-talet vid Uddevalla och Sundsvall (i barlast). Etablerad i ”naturlig miljö” blev den i början av 2000-talet runt Sölvesborg. Det första fyndet i Halland var 2011 vid Smedsgård i Varbergs kommun. Mellan 2011 och 2017 gjordes i Halland ett till två fynd per år. Därefter har det blivit 8 – 24 noterade fynd i Halland per år. Fyndplatserna finns huvudsakligen vid kusten i Varbergs och Falkenbergs kommuner.

Arten sprids effektivt med vatten. Frukter, blomkorgar och losslitna växtdelar kan flyta under lång tid och hela plantor under flera månader. Växten sprids även med betande vadarfåglar. En planta kan producera 50 000 frön och en kvadratmeter av ett strandkotulabestånd kan producera mer än två miljoner frön. Arten har dock en kortlivad fröbank med en livslängd av ett till två år.

Strandkotula konkurrerar förmodligen med flera inhemska växtarter i den hotade naturtypen glasörtsstränder med bl.a. glasört, saltört och saltmålla, som riskerar att få kraftigt reducerade populationer när strandkotulan koloniserar deras habitat.

Bekämpning har testats genom 1) grävning för hand, 2) schaktning med grävmaskin, 3) slätter, 4) hetvatten och 5) täckning med markduk. Ingen av metoderna ledde till utrotning, och omrörning av marken verkade snarare gynna arten. Det gällande förslaget är att kombinera flera metoder som inte rör om marken, alltså slätter och hetvattenbekämpning upprepade gånger under växtsäsongen (Hansson Frank m.fl. 2021), helst så att strandkotulan inte hinner sätta frukt. Sannolikt behöver åtgärder fortsätta under ytterligare minst en säsong för att utarma fröbanken. Bekämpning måste sättas in tidigt i kotulans etableringsfas för att lokal utrotning ska vara möjlig.

Strandkotula finns inte med på EU:s lista med invasiva arter förordningen 1143/2014 om *förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter (IAS)*.

Tänk på att det kan krävas tillstånd från markägaren för att bekämpa arten.

Slättergubbe – en rödlistad art

Som en motvikt till de invasiva främmande arterna kommer vi fortsättningsvis varje år presentera en rödlistad art. I år har vi valt att berätta om slättergubbe.

Slättergubbe, *Arnica montana*, är rödlistad i kategori VU (sårbar) och är en EU-art, vilket innebär att våra observationer rapporteras till Bryssel.

I Halland rapporterade vi in 572 lokaler med arten förra året, kanske flest i landet, men trots det stora antalet har Hallands Botaniska Förening ambitionen att floraväkta (besöka dem) varje år om möjligt. Vid besöken räknar/beräknar vi antalet rosetter som mått på antal skott. Dessutom försöker vi notera antalet blommande/avbetade stänglar.

Gamla namn på slättergubbe är midsommarblomma, hansblomma (S:t Hansafton = midsommarafton), hästfibbla och gulhorsa (hors = häst) samt horsafil (filer = fibblor). Slättergubbe användes förr (Bondepraktikan) som indikatorväxt för slätter. När toppblomman (”husbonden”) blommade och sidoblommorna (”drängarna”) började slå ut, var det dags att slå ängarna.

Förr användes slättergubbe också som medicinalväxt mot blåmärken, muskel-

smärtor och stukningar. Man kan fortfarande köpa den bland annat under namnet Arnica massageolja.

Slättergubbe förekommer på näringsfattiga moränjordar, gamla välhävdade naturbetesmarker, slättermarker, ljunghedar och vägkanter. Den är minskande i Sverige, främst orsakad av nedlagda jordbruk, upphörd hävd och följande igenväxning. Den är konkurrenssvag, kräver mycket sol, är brandgynnad, tål inte gödsling och luftburet kvävenedfall. Ett annat hot mot växten är vildsvin, som kan böka upp stora bestånd av slättergubbe för att äta rötterna.

Några lokaler för slättergubbe värda att noteras är ljunghedarna i Mästocka och Bollaltebygget i Laholm som vardera inhyser ca 200 000 individer samt en traditionellt skött mager betesmark i Vadkärr, Veddige, där ca 125 000 individer har rapporterats. Variationen i individantal mellan olika år kan vara påtaglig. Rapporterade lokaler av växten under 2024 (per kommun) var Laholm 89, Halmstad 149, Falkenberg 123, Varberg 56, Kungsbacka 3 och Hylte 152.

Fjällarnika, *Arnica angustifolia*, är en närstående, vildväxande och mycket sällsynt art som växer i de svenska fjällen

Slutligen, du som är intresserad och nyfiken på floraväxteri och botanik i allmänhet, är slättergubbe en växt som är lätt att känna igen som kan ge dig en god anledning komma ut i en härlig och öppen miljö. Vi hjälper dig gärna om du är intresserad. Vi tar gärna emot tips om du har någon lokal som inte har uppmärksammats.

Kontakta då: Lars-Erik Magnusson, 070-540 73 53.

Slättergubbe.
Foto: Lars-Erik Larsson

Intressanta fynd under 2024

Under denna rubrik presenterar Hallands Botaniska Förening fynd av arter som är nya för Halland, återfynd av arter efter flera års frånvaro, fynd av arter som har spridit sig utanför kända lokaler med mera

Småfingerört *Potentilla verna* – funnen i Varberg

Småfingerört är en ovanlig växt Halland med endast en handfull rapporter på Artportalen sedan år 2000. Arten hittades på två nya lokaler i Varbergs kommun under maj månad 2024. Den en av dessa är Årnäsreservatet i Åskloster i norra Varberg, den andra i Gamla Köpstad i södra Varberg.

På den första lokalen växer arten i ett torrt, ängsliknande fragment av hedlandskapet tillsammans med kattfot och jungfrulin bl.a. Småfingerört har sin huvudsakliga förekomst i landets kalkområden där den är ganska vanlig. Den växer i mattor med krypande grenar. Bladen nedtill är allsidigt riktade till skillnad från den tidigblommande förväxlingsarten värfingerört som har tvärsidigt riktade blad. Den senare har ingen verifierad förekomst i Halland. Småfingerört har fem, starkt guldfärgade kronblad och blommor på försommaren.

Rapportör: Börje Wernersson

Småfingerört.
Foto: Börje Wernersson

Svarttåg *Juncus anceps* – Ny växt för Halland

Under sommaren 2024 gjordes ett sensationellt fynd av en ny växt för Halland. Det gjordes i Orrviken på Onsalahalvön i samband med rekning för en exkursion med Botaniska Föreningen i Göteborg och Hallands Botaniska Förening. Där hittade Erik Ljungstrand och Jan Johansson Hallands första moderna fynd av svarttåg. En äldre lokal (Fries, 1829) finns rapporterad från Falkenberg. (Det kan dock ha rört sig om en förväxling/hopblandning i Fries herbarium). Svarttåg är rödlistad i kategorin CR (akut hotad). Arten har, av olika orsaker, gått tillbaka i Sverige men finns kvar på några få lokaler i sydvästra Skåne. I Skåne växer arten i extremrikkärr, medan lokalen på Onsalahalvön är en obetad, fuktig strandäng. Den borde kunna hittas på andra ställen i Halland än nordliga Onsalahalvön.

Förekomsterna i Skåne kan vara hybrider av svarttåg och någon annan tågart (t.ex. ryltåg), medan fyndet på Onsalahalvön är den rena arten (ryltåg saknas på lokalen). Dessa förmodade

Svarttåg.
Foto: Börje Wernersson

skillnader skulle kunna förklara att de svenska förekomsterna är i så olika biotoper. Svarttåg i Danmark förekommer havsnära (i fuktiga dysänkor) och inte i extremrikkärr som i Skåne. Fyndet i Orrviken kan vara den enda kända, nutida lokal av ren svarttåg i Sverige. Just nu pågår analys med moderna molekylära metoder av växtmaterial från Skåne och Danmark för att bl.a. klargöra om de skånska förekomsterna är ren svarttåg eller svarttåg-hybrider.

Rapportör: Börje Wernersson

Dikesskräppa *Rumex conglomeratus* – sydligaste fyndet i Halland

I juli 2024 gjorde Per Wahlén ett intressant fynd i Hökafältets naturreservat i Laholm. I strandområdet söder om Lagan i reservatets östligaste del påträffades ett bestånd av dikesskräppa *Rumex conglomeratus*. Fyndet är det första i södra Halland på hundra år och det första någonsin i Laholms kommun.

I Sverige förekommer dikesskräppa naturligt främst i Skåne. Den har haft en långvarig förekomst även på Gotland (sedan 1898 i området kring Kolens kvarn norr om Visby) och kan möjligen vara ursprunglig även här. Arten är rödlistad i hotkategorin EN (starkt hotad). Klassningen har varit densamma sedan 2005.

I Halland var dikesskräppan försvunnen under lång tid, och i Hallands flora (Georgson m.fl. 1997) anges att aktuella uppgifter saknas. Det finns två äldre fynd från Kungsbacka och ett från Halmstad. Båda fynden i Kungsbacka är från Onsalahalvön, dels från 1892 och dels från 1929. I Halmstad växte den vid Nissan längs Dragvägen. Här fanns den enligt uppgift kvar till 1923 men försvann i samband med att man anlade kajer utmed ån.

Arten återfanns 2007 i Sönerbergen på Onsalahalvön då Henry Gudmundson, Eva-Lena Hernod, Erik Ljungstrand och Per Wahlén var ute på en tur tillsammans. Den rapporterades första gången på Artportalen 2008 från tre näraliggande lokaler i området men har numera sin huvudsakliga förekomst i en liten bäck (dike). Beståndet tycks under senare år ha ökat och 2024 räknades 200 plantor i floraväkeriet.

2022 rapporterades dikesskräppa även från Glassvik i mellersta Halland, mellan Halmstad och Falkenberg.

Hur dikesskräppan har hamnat i Hökafältet är höljt i dunkel, men sannolikt har den spritts med fåglar. Arten har en sydvästlig utbredning i Europa med gräns mot nordost i Danmark och Skåne. Det är inte omöjligt att den gynnas av pågående

Dikesskräppa i Hökafältets naturreservat.
Foto: Lars Stibe

klimatförändring varför etablering av nya bestånd och en förflyttning av nordostgränsen i så fall kan förväntas. Det kan därför vara läge att hålla extra utkik efter den i lämpliga biotoper i Halland framöver.

En längre artikel om dikesskräppan i Halland finns på föreningens hemsida under rubriken "Notiser".

Rapportör: Lars Stibe

Två för Halland inte tidigare rapporterade björnbär

Under vår exkursion den 3 augusti 2024 till Ramnaflog öster om Torpasjön i Fjärås hittade Erik Ljungstrand två arter björnbär som inte tidigare hade rapporterats från Halland.

Det ena var **rostbjörnbär** *Rubus pedemontanus* som noterades strax öster om den numera avstängda delen av rastplatsen vid Torpasjön i Ölmevalla. Rostbjörnbäret har sin huvudsakliga utbredning öster ut i Småland och Östergötland. Det har ett karaktäristiskt utseende med i huvudsak tredelade blad som på hösten blir rostbruna. Vid en efterkontroll några dagar senare visade det sig att huvudlokalen låg något söder ut i ett gammalt täktområde vid mobilmasten, där det växte rikligt. Spridda förekomster fanns även längre norr ut mot Torpasjön. På samma lokal uppmärksammade han oss också på orustbjörnbär *Rubus infestus* som är mycket ovanlig i Halland.

På återvägen från Ramnaflog gjorde vi ett nytt stopp för björnbärsstudier strax norr om anläggningvägen för vindkraftverken, vid kurvan efter det 3:e verket.

Denna gång gällde det **åsljungabjörnbär** *Rubus scissoides* (tidigare *R. nessensis* ssp. *scissoides*) också det en i Halland inte tidigare rapporterad art. Det växte här i buskagen efter anläggningvägen och är tidigare rapporterat främst från Örkelljungatrakten i Skåne och är rödlistat som VU.

Utseendet påminner om skogsbjörnbär men växtsättet är lägre och stammen har tätare taggar, mera som nålbjörnbär.

Rapportör: Jan Kuylenstierna

Rostbjörnbär. Foto: Jan Kuylenstierna

Åsljungabjörnbär. Foto: Uno Unger

Först var de två – nu är de sju. Första fyndet av pluggskivlingen *Paxillus obscurisporus* i Halland

Svampsläktet pluggskivlingar *Paxillus* är välkänt för många med sina två arter, pluggskivling *P. involutus* och alpluggskivling *P. filamentosus*. Moderna DNA-studier visar att det finns hela åtta arter varav sju är funna i Sverige. En av dessa, *P. obscurisporus*, har nu belagts även från Halland.

Släktet har bruna-rödbruna relativt kraftiga fruktkroppar där skivorna snart blir mörka och mosas samman vid beröring. En viktig ledtråd till artbestämning är ekologin. Tre av arterna bildar enbart mykorrhiza med klibbal/gråal, medan de övriga fyra samarbetar med andra träd som björk, gran och ädellöv.

Paxillus obscurisporus är en robust och knubbig pluggskivling och har en hatt mellan 7 och 30 cm och en kort, kraftig, 2-3 cm tjock fot. Skivorna är först gulbruna och löper långt ner på foten. Hattkanten på fruktkroppens undersida är länge brett inrullad, se den vända svampen på bilden. Växtplatsen är typisk tillsammans med ek eller lind, ofta i parkliknande miljöer. Föreslaget svenskt namn är parkpluggskivling. Fruktkropparna kan uppträda i stort antal.

Robusta fruktkroppar med en kort kraftig fot och en brett inrullad hattkant, goda kännetecken för *Paxillus obscurisporus*. Foto: Kill Persson

Den vanliga pluggskivlingen *P. involutus* har en smal inrullad hattkant, en smalare fot och växer oftare tillsammans med andra trädslag. Av de övriga två arterna kännetecknas en av tydligt rödbruna färger och den andra reagerar grönt på hattytan med ammoniak. Dessutom finns vissa mikroskopiska skillnader. De tre arterna med klibbal/gråal har alla tydliga flockar med fjäll på hattytan men är mycket snarlika. De kräver insamling och mikroskopi samt i vissa fall även DNA-sekvensering för säker bestämning.

En förnämlig bestämningsnyckel finns på Artfakta:

<https://artfakta.se/taxa/1001174/artnycklar>

Pluggskivlingar ansågs fram till mitten av 1900-talet som matsvamp. I dag vet vi att upprepad förtäring kan ge upphov till en dödlig reaktion från immunförsvaret, så kallad autoimmun hemolys, då de röda blodkropparna faller sönder.

Rapportör: Kill Persson

Årets växt 2025 – vanlig tallört och kalktallört

För att få en aktuell uppfattning av förekomsterna av vissa växter som inte florasväktas eller är mindre vanliga eller minskande och därför har oklar status i nutid, samordnar Svenska Botaniska Föreningen årligen en kampanj som kallas "Årets Växt". Under 2025 är vanlig tallört och kalktallört de arter som skall inventeras i Sverige för att få en uppfattning om arternas aktuella utbredning och eventuella hot.

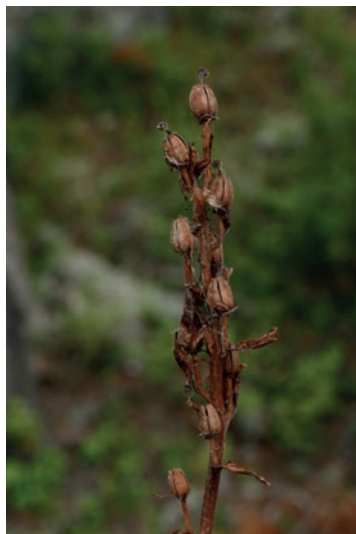
Båda arterna är helparasiter och saknar klorofyll och kan därför inte fotosyntetisera. De hämtar sin energi (socker) genom att parasitera på vissa mykorrhizasvampar (musseroner) som lever i symbios med trädrötter, främst tall men även gran och bok. En fördel med detta växtsätt är att de klorofylllösa växterna inte är direkt beroende av solljus vilket gör att de kan växa i mörka miljöer. Dessa parasiter bildar små frön som saknar frövit vilket kräver att fröet kommer i kontakt med mycel från lämplig mykorrhizasvamp för att gro.

Vanlig tallört, som tillhör familjen ljungväxter, är vanlig i Halland utom i Varberg och södra Kungsbacka. Kalktallört är mycket ovanlig i det kalkfattiga Halland och är bara känd från en lokal i Torup (Hylte kommun). I ett nationellt perspektiv bedöms båda arterna vara livskraftiga och är därför inte rödlistade.

Vanlig tallört (*Monotropa hypopitys*) är perenn och växer framför allt i torr-frisk barrskog med tall. Den blommar i juli-augusti, dock uteblir blomningen relativt ofta. Gynnsamma år kan den bilda underjordiska skott. Den är blek och gulaktig i färgen, upp till 25 cm hög, och har en klase med cirka 10 hängande blommor vilka på ett

Vanlig tallört Foto: Lars Stibe

Vanlig tallört i frukt. Foto: Börje Wernersson

karaktäristiskt sätt böjer sig nedåt. Översta blomman i blomställningen är femtalig medan de nedre är fyrtaliga. Detta är ovanligt bland blomväxter men ses även hos t.ex. desmeknopp. När blomningen är över reser sig blomställningen upprätt. Stjälken är tjock och köttig och har rudimentära blad som är fjällika och saknar skaft.

Kalktallört (*Monotropa hypophegea*) som tidigare kallades kal tallört, har liknande egenskaper som vanlig tallört. Den har däremot färre blommor i klasen och blomorna är oftast kala. En mycket ovanlig form av kalktallört är rödaktig. Kalktallört är en stor raritet i Halland och endast en rapport om växten finns på Artportalen, från 1994 NV om Torup (ädelövskog). I Hallands Flora finns en uppgift från 1983 om att växten noterats i Östra Karup.

Att skilja mellan arterna

De två arterna kan vara svåra att skilja åt. Båda kan vara mer eller mindre håriga med undantag för fruktämnet som alltid är hårigt hos vanlig tallört och kalt hos kalktallört. Kapseln (och fruktämnet) är dessutom något avlång och oftast kortare än pistillen hos vanlig tallört medan den är helt rund och längre än pistillen hos kalktallört.

Fruktämnet hos vanlig tallört är hårigt, något avlångt och oftast kortare än pistillen. Foto: Lars Stibe

Föredrag och guidade vandringar 2025

Alla är välkomna att delta i våra sammankomster och utflykter, såväl medlemmar i föreningen som de som ännu inte är medlemmar. Inga förkunskaper behövs och heller ingen föransmälan om det inte anges i programmet.

Välj kläder efter väder och terräng. Om det behövs stövlar brukar det anges i programmet. Vi brukar stanna för en fikapaus i samband med vandringen. En kontaktperson som svarar på eventuella frågor finns för varje programpunkt.

Samåkning rekommenderas av miljöskäl och på grund av svårigheter att hitta lämplig plats för parkering. Föreningen rekommenderar att 25 kronor/mil, delat med antalet personer i bilen inkl. föraren, betalas till bilägaren vid samåkning.

Flertalet arrangemang sker i samarbete med Studieförbundet.

Flera programpunkter är samordnade med Naturskyddsföreningens kretsar i Halland, Botaniska Föreningen i Göteborg, Hallands kommuner och Länsstyrelsen i Hallands län.

Vi räknar med att vi kan genomföra alla våra programpunkter. Ta dock för vana att kontrollera vår hemsida, www.hallandsbotan.org, inför varje aktivitet som du tänker delta i för att se om ändringar gjorts av aktiviteterna.

Vid respektive programpunkt finns koordinater för samlingsplatsen angivna. WGS betyder WGS84 decimal (lat long), RT90 betyder RT90 (X, Y).

Digitalt årsmöte Svenska Botaniska Föreningen

lördag 22 mars klockan 18:00

Läs mer på Svenska Botaniska Föreningens hemsida, svenskbotanik.se.

Man måste anmäla sig för att delta.

Årsmöte onsdag 26 mars

Välkommen till föreningens årsmöte med de sedvanliga årsmötesförhandlingarna.

Efter årsmötet bjuder föreningen på dagens rätt inkl. kaffe.

Efter maten kommer styrelsen att presentera årets program och diskutera kring nya idéer.

Kvällen avslutas med skogliga frågor. Gert Andersson och Martin Kjerrulf från Varbergs Naturskyddsförening, skogsgruppen, kommer att prata om deras mångåriga arbete med uppsökning och inventering av skogar med höga naturvärden med fokus på biologisk mångfald. Dessutom vad händer framöver, vilka hot står vi inför?

Plats och tid: Björkäng väggkrog, vid E6, kl. 18.30

- Vägbeskrivning* Från söder: Kör E6 norrut, 1,7 km efter avfart 53 finns en skyltad avfart till Björkäng vägkrog.
- Från norr:* Kör E6 söderut, 7,5 km efter avfart 54 finns en skyltad avfart till Björkäng vägkrog.
Vägkrogen finns bredvid OKQ8-macken väster om motorvägen.
- Koordinater:* WGS 57.0635-12.3523; RT90 6331654-1290564
- Kontaktperson:* Börje Wernersson 073 725 56 78 alt. borje.wernersson@gmail.com

Vandring utefter Ätran vid Möllegård, Falkenberg

måndag 21 april

Ätran är vår livsnerv genom kommunen (Falkenberg) med många naturvärden. Vi går från gården ner till Ätran och sedan en vacker promenad bland *vitsippor*, *vårlök*, *svalört* och kanske *vätteros*. Här finns också rester efter gamla Möllegårds gård. Möllegårds brink har Falkenbergs naturskyddsforening röjt i flera år för att gynna den i Halland unika buskviolen. Ta med fika.

Plats och tid: Möllegårds ”nya” gård i Falkenberg, kl. 15.00

Vägbeskrivning: I Vessigebro, kör Möllegårdsvägen mot Ullared. Efter 1,8 km vid busshållplats Bjerrome, sväng vänster. Håll vänster, kör sakta mellan boningshus och ladugård! P-plats efter 850 m, se Naturskyddsforeningens flagga

Koordinater: WGS 56.9940-12.6592; RT90 6323014-1308814

Kontaktperson: Margareta Bengtsson, 073-812 05 20
Ingemar Alenäs, 073-845 18 53

Samarrangemang med Naturskyddsforeningen Falkenberg

Vitsippa Foto: Lars Andersson

Morgonkursion till Nedregårdens naturområde, Varberg

söndag 4 maj

Mellan Nedregårdens och Holmagårdets industriområden i norr och Nedregårdens och Borgasgårdens bostadsområden i söder, ligger ett stycke artrikt natur- och kulturmark med välhävda naturbetesmarker kvar. Hit beger vi oss för att lyssna på nyanlända sångare som svarthätta, trädgårdssångare och härmsångare och dessutom bekanta oss med den tidiga vårfloran. Ta med fika och kikare.

Plats och tid: Träslövsgården i Varberg, kl. 07.00

Vägbeskrivning: Sväng av från E6 vid avfart 54. Kör mot Varberg, därefter mot Centrum (2 rondeller). Sväng vänster mot Dagsås i nästa rondell. Sväng vänster in på Nedregårdsgatan efter att ha passerat skylten Träslövsgården. Kör Nedregårdsgatan tills den tar slut.

Koordinater: WGS 57.1137-12.2967; RT90 6337410-1287484

Kontaktperson: Per Ola Svensson 070-638 63 50, Gert Andersson 073-110 68 74 eller Börje Wernersson 073-725 56 78

Samarrangemang med Naturskyddsföreningen i Varberg och Varbergs Ornitologiska förening

Bekämpa gul skunkkalla Ryaberg, Halmstad *söndag 11 maj*

Vi gör en insats för att minska spridningen av gul skunkkalla utmed Fylleån i Ryaberg, norr om Simlångsdalen. Ta med stövlar eller vadarbyxor, spade och handskar. Glöm inte fika.

Plats och tid: Se vägbeskrivning. Samling kl. 10.00

Vägbeskrivning: Kör väg 25 från Halmstad. I Simlångsdalen sväng vänster mot Mahult. I Mahult sväng vänster mot Ryaberg. I Ryaberg sväng höger mot Torup. Efter en halv km sväng höger vid skylt "Svartaklippans Naturreservat". Kör över bron och därefter samling på första gården.

Koordinater: WGS 56.7822-12.1973; RT90 6298121-1340611

Kontaktperson: Annika Knutsson 073-077 30 19

Samarrangemang med Simlångsdalens Naturvårdsförening och Länsstyrelsen

Gul skunkkalla sticker upp.
Foto: Lars Andersson

Försommarcykling på Banvallsleden – cykeltur från Snöstorp till Björkelund, Halmstad *tisdag 20 maj*

En fallen jätte.
Foto: Lars Andersson.

Följ med på en cykeltur på Banvallsleden till Naturskyddsföreningens fastighet Björkelund. Vi cyklar förbi gårdsplanen och parkerar cyklarna på vändplatsen, strax innan vindskyddet, där Ebba Werner och Nils-Olof Petersson möter upp. Vi vandrar en kvart på lättgången stig, förbi spår av torpbebyggelse mot och en kort bit in i den naturskog som föreningen nyligen inköpt. Vi ser gamla grova träd av olika sorter och moss- och lavbevuxen död ved här invid Fylleån. Cykelturen är totalt 13 km lång (enkel väg) och

vandringen tar ca 45 min. Därefter njuter vi av vår medhavda fika vid vindskyddet.

Plats och tid: Samling vid Snöstorps kyrka kl. 17.00

Kontaktperson: Claes Roland Tagesson, 073-438 31 73

Samarrangemang med Cykelfrämjandet Halmstad/Laholm, Halmstads Naturskyddsförening och Halmstads kommun

Exkursion till Årnäshalvön i Åskloster, Varberg söndag 25 maj

Området är en rest av det gamla, kustnära hedlandskapet som även innehåller en betad (kor, får, gäss) strandäng och intressanta hällkar. Reservatet innehåller flera för Varberg ovanliga arter och vi hoppas kunna se *borstsäv*, *dvärglin*, *etternässla*, *fyrling*, *granspira*, *bedfryle*, *klotgräs*, *knutört*, *kryppfoka*, *plattbladig igelknopp*, *rosenpilört*, *rödlänke* och *ärvejbrodd*.

Vandringen tar ca 2–3 timmar. Området är mestadels lättgånget. Stövlar rekommenderas. Ta med fika. Börje Wernersson guidar.

Plats och tid: Samling på parkeringsplatsen vid Årnäsuddens NR kl. 10.00.

Vägbeskrivning: Följ kustvägen mellan Varberg och Kungsbacka (gamla E6). Ta av mot "Årnäshalvön" mellan Åskloster och Tångaberg. Följ därefter skyltar mot Årnäsudden och naturreservatet. Lämplig avfart från E6: Norrifrån avfart 56, söderifrån avfart 55.

Koordinater: WGS 57.1958-12.1631; RT90 6346975-1279882

Kontaktperson: Börje Wernersson, 073-725 56 78

Samarrangemang med Varbergs Naturskyddsförening

Dvärglin. Foto: Christer Andersson

Bekämpa jättebalsamin Kövlinge, Laholm måndag 2 juni

Jättebalsamin. Foto: Lars-Erik Magnusson.

Längs gamla banvallen vid Kövlinge växer ett bestånd av jättebalsamin (ca 40 m²) som vi har tänkt att bekämpa. Målet är att få bort den helt. EU har ju kommit ut med en förordning att den **måste** bekämpas. För detta fordras kanske 2-3 besök i år och troligen ett besök nästa år. Följ med och ta del i detta lilla pilotprojekt för att vi tillsammans ska lära oss och bli experter på denna invasiva främmande art. Därefter kan vi ta lärdom och använda detta för egna

små insatser. Inga redskap behövs, men handskar kan vara bra. Glöm inte fika.

Plats och tid: Kövlinge kl. 18.00

Vägbeskrivning: Kör från Laholm mot Vallberga (gamla riksvägen söderut från 0 rondellen vid väg 24). Kör igenom Kövlinge och sväng höger in på en grusväg vid busshållplatsen i slutet av Kövlinge. Kör cirka 900 m tills vägen korsar den gamla banvallen. Alternativt går det bra att cykla på den gamla banvallen. Från Folkhälsocentrum, Laholm är det cirka 2,8 km

Koordinater: WGS 56.47724-13.02832, RT90 6264529-1328907

Kontaktperson: Margareta Lindgren, 073-087 48 90

Lars-Erik Magnusson, 070-540 73 53

Samarrangemang med Södra Hallands Naturskyddsförening

Nålginst. Foto: Christer Andersson

Ginstexkursion Veinge, Laholm

fredag 6 juni (nationaldagen)

Följ med på en exkursion till Hollandsbjärs NR och Mästocka ljungheds NR och njut av rikligt blommande *hårginst*, *nålginst* och *slättergubbe*. Dessutom kommer vi att notera ca 15 rödlistade arter i respektive naturreservat. Ett besök är även inplanerat till Vessingelokalen för *brokginst*. Glöm inte ta med fika!

Plats och tid: Samling vid Veinge kyrka kl. 10.00

Kontaktperson: Lars-Erik Magnusson, 070-540 73 53

Samarrangemang med Botaniska Föreningen i Göteborg, Västergötlands Botaniska Förening och Södra Hallands Naturskyddsförening

Bekämpa jättebalsamin Trönninge, Halmstad söndag 8 juni

Tillsammans ska vi bekämpa jättebalsamin längs med Trönningeån genom Trönninge samhälle. Målet är att utrota den invasiva främmande arten helt i samhället. EU har kommit med en förordning att den **måste** bekämpas. Vi tillhandahåller genomskinliga säckar som vi stoppar fulla med jättebalsamin för vidare transport till Villmansstrand för förbränning.

Trönninge Samhällsförening bjuder på korvgrillning vid tennisbanan efteråt

Plats och tid: Vid Bjärbygårdens tennisbana kl. 10.00

Koordinater: WGS 56.6222-12.9395; RT90 6280892-1324108

Kontaktperson: Sören Nilsson, 073-908 99 40
Lars-Erik Magnusson, 070-540 73 53

Samarr. med Trönninge Samhällsförening och Halmstads Naturskyddsförening

Jättebalsamin. Foto: Lars Andersson

De vilda Blommornas Dag söndag 15 juni

De vilda blommornas dag är ett gemensamt årligt arrangemang som anordnas av Botaniska föreningar i Norden. I år är det tjugonde året som vandringarna genomförs.

Laholm

Osbecks bokskogar, Hallandsås – samling kl. 10.00 vid centrala P-platsen. (WGS84 56.4108-12.9795, RT90 6257260-1325595). Hitta hit: Ta av från E6:an mot Hasslöv. Efter 2 km finns en skylt med texten ”Naturreservat Osbecks bokskogar”. Sväng in på grusvägen till höger och följ vägen upp till P-platsen. Vi gör en kortare vandring på lättgångna stigar genom den 10 000-åriga ädellövskogen med rika kulturlämningar. De träd som står här nu började växa i början av 1800-talet. Markerna är vattenrika med porlande bäckar, källsprång och sumpskogar av klibbal och ask. Hög kalkhalt i moränen bidrar till ett rikt växt- och djurliv. Ta med fika som vi intar på en utkiksplats med vy över Laholmsslätten och havsbukten. *Kontakt:* Margareta Lindgren, 073-087 48 90 eller Lars-Erik Larsson, 073-089 84 02

Halmstad

Särdal, Haverdal – samling vid P-platsen till höger strax före småbåtshamnen kl. 14.00. (WGS84 56.7294-12.6466; RT90 6293612-1306687). Du kör kustvägen och när du passerat Haverdal, tar du till vänster in på Särdalsvägen. Vi tar en kortare promenad över heden, studerar våtmarken och bäckarna samt kollar sandstranden på tillbakavägen. 14 rödlistade kärlväxter är noterade från området. Vandringen är ca en km lång. Fikar gör vi i slutningen nedanför parkeringen när vi är tillbaka.

Kontakt: Lars Stibe, 073-024 51 31 eller Lars-Erik Magnusson, 070-540 73 53

Falkenberg

Yttra Berg - samling kl. 15.00 på gårdsplanen till Aronsgården, cirka 5 min promenad från parkeringen. (Parkering WGS: 57.0866 - 12.8034; RT90: 6332935-1318028). (Se vägbeskrivning under rubriken Utdelning av floravårdspriset nedan). Området har en rik berggrund som gör att man här hittar många vackra och ovanligare växter på de ögöslade och

Illustration: Margit Andersson

välskötta ängarna, som kransrams, lundelm, midsommarblomster, skogsbingel, skogslind, slättergubbe (fridlyst och rödlistad VU), svartbräken, svinrot och ängskallra. Området är kuperat och oömma skor rekommenderas. Ta med fika. Caroline Skantze och Börje Wernersson guidar.

Kontakt: Solbritt Karlsson, 072-706 25 69

Varberg

Vadkärr, Veddige – samling kl. 10.00 på parkeringen, koordinater WGS 57,2731–12,3854; RT90 6354880–1293746. Hitta hit: Kör Boråsvägen från Veddige mot Horred. Ta av mot Kullagård. Kör över träbron och följ vägen mot Älgaslätt (2,1 km). Sväng höger vid det kupolformade växthuset. Håll till vänster vid nästa vägskäl och kör uppför backen. Framme vid gården parkerar du på vänster sida där skogen slutar. Gården Vadkärr, idag ett Natura 2000 område, är en välskött gård med mager, ogödslad mark med enastående blomrikedom. I midsommartid hittar vi stora mängder *slättergubbe* och ett fåtal plantor *kattföt*. Vi kommer även att se de ovanliga växterna *västkustros* och *granbräken* samt ett antal andra intressanta växter. Tag med stövlar för säkerhets skull och glöm inte fika.

Exkursionsledare är Börje Wernersson och Gunnar Nyström.

Kontakt: Börje Wernersson 073-725 56 78

Hylte

Dammen, Hyltebruk - samling P-platsen kl. 13.00. (WGS84 57.004-13.263, RT90 6322604-1345540). Du kör från Hylte österut på Gamla Nissastigen mot Nissaryd. Cirka 600 m efter idrottsplatsen, sväng in på P-platsen till höger. Vi vandrar runt på ruderatmark (sand och sten). Sådan mark innehåller en massa arter som nyligen invandrat från alla håll, även från odlingar och trädgårdar. Artrikedomen är stor. Ta med fika.

Kontakt: Margit Andersson, 076-851 34 08 eller Ove Gustafsson, 070-270 60 41

Utdelning av Floravårdspriset – Yttra Berg, Falkenberg söndag 15 juni

2025 års Floravårdspris tilldelas Gällareds Hembygdsförening och Caroline Skantze i Falkenberg för sin årliga skötsel av de ovanliga och fina slätterängarna i Yttra Berg. Läs mer på sida 9.

Välkomna att vara med när priset delas ut efter exkursionen i Yttra Berg (se ovan under rubriken De vilda Blommornas dag).

Plats och tid: Vi samlas på gårdsplanen till Aronsgården cirka kl. 17.00. (kom gärna kl. 15.00 för att delta i exkursionen.

Svinrot. Foto: Börje Wernersson

Vägbeskrivning: Kör väg 153 västerut från Gällared mot Ullared. Efter cirka 1 km är det skyltat åt vänster mot Yttra Berg eller kör väg 153 österut från Ullared mot Åtran. Efter cirka 7 km är det skyltat åt höger mot Yttra Berg.

Koordinater: VGS 57.0866 -12.8034; RT90: 6332935-1318028

Kontakt: Börje Wernersson, 073-725 56 78

Drömmen om en våtmark, Halmstad onsdag 18 juni

Följ med på en hedvandring i Hagöns NR, Halmstad, där en ny våtmark håller på att anläggas. Kommunekolog Kristian Eno berättar för oss om vad som hänt och om planerna framöver. Vi tittar även närmare på florán i området. Medtag egen fika.

Plats och tid: Samling på P-platsen Hagöns naturreservat kl. 18.30

Koordinater: WGS 56.6316-12.9033; RT90 6282023-1321935

Kontaktperson: Kristian Eno, 072-735 24 19

Samarrangemang med Halmstads kommun, Halmstads Naturskyddsförening och Havsnetverket Laholmsbukten

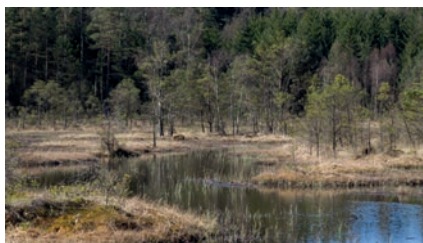

Foto: Christer Andersson

Gamla Banvallen Vallberga – Skottorp, Laholm onsdag 25 juni

Vi vandrar på cykel/promenadvägen (ca 4,3 km) från Vallberga till Skottorp. Under promenaden studerar vi vackra ängsblommor och njuter av det vackra och öppna sydhalländska jordbrukslandskapet samt diskuterar bl.a. om hur vi vill att den gamla banvallen ska skötas i framtiden. När vi framme i Skottorp blir vi skjutsade tillbaka till Vallberga. Ta med fika.

Plats och tid: P-platsen i centrala Vallberga (korsningen Kövlinge v./Rännelövsv. kl. 17.30

Koordinater: WGS 56.4675-13.0243; RT90 6263455-1328613

Kontaktperson: Margareta Lindgren, 073-087 48 90
Lars-Erik Magnusson, 070-54073 53

Samarrangemang med Södra Hallands Naturskyddsförening

Foto: Lars Andersson

Botanikdagarna i Blekinge *onsdag 25 juni – söndag 29 juni*

Läs mer på Svenska Botaniska Föreningens hemsida, svenskbotanik.se. Anmälan krävs

Saltarv.
Foto: Lars Anderssson

Getterön, Varberg *söndag 29 juni*

Vi besöker "Gubbanäsan" (Västra Getteröns NR) för att framför allt se på havsnära växter. Vi hoppas kunna visa följande växter: *havsnarv*, *kustbaldersbrå*, *saltarv*, *salttåg*, *sandstarr*, *spjutmålla*, *strandaster*, *strandglim*, *strandkvanne*, *strandmålla*, *ängsruta m.m.* Dessutom ser vi på de rödlistade arterna *glasört*, *marrisp*, *saltört* och *slåthjörnbär*. Exkursionen tar uppskattningsvis 2 timmar. Ta med fika. Välj skor och klädsel efter väderlek. Lättgånget.

Plats och tid: Samling på parkeringen vid vandrarhemmet längst ut på Getterön kl. 10.00

Koordinater: WGS 57.1196-12.2014; RT90 6338368-1281748

Kontaktperson: Börje Wernersson, 073 725 56 78.

Långasand, Falkenberg *onsdag 2 juli*

Följ med på en strandpromenad för att ta del av restaureringsarbetet som har pågått sedan 2008 av sandmarker, hedar och ängar. Som bonus kommer vi att lära känna det ekologiska livet där, med främst insekter/växter. Guidar gör biologen Krister Larsson. Ta med fika.

Plats och tid: Norra P-platsen vid Vesslundavägen kl. 18.00

Vägbeskrivning: Kör till Eftra kyrka. Cirka 170 m norr om kyrkan finns en väg mot Boberg. Efter cirka 1 km finns en avtagsväg mot Långasand. Kör den vägen i 2,4 km. Sväng höger in på Tjädervägen, kör 300 m och sväng vänster in på Vesslundavägen. Parkeringen finns vid vägens slut.

Koordinater: WGS 56.8344-12.5915; RT90 6305450-1303870

Kontakt: Krister Larsson, 035-704 37, 070-067 42 06

Samarrangemang med Falkenbergs Naturskyddsförening

Utflykt till Klevs strandängar, Kungsbacka lördag 5 juli

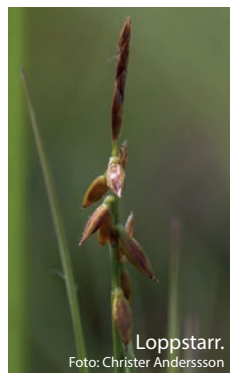
Utflykt till Klevs strandängar SO om Särö under ledning av Uno Unger. Utan att nämna möjliga arter under turen, kommer vi att lägga stor vikt vid gräs och halvgräs, inte minst eftersök av de 17 arter starrar som är kända från lokalen. Strandängen kan vara ganska blöt så stövlar rekommenderas.

Plats och tid: Parkeringen vid Släps kyrka kl. 08.45

Vägbeskrivning: Sväng av från E6 vid avfart 60 och kör mot Särö. Efter cirka 3 km sväng höger vid skylt Släps kyrka och följ skyltningen mot kyrkan.

Kontaktperson: Uno Unger, 070-482 12 11

Samarrangemang med Botaniska Föreningen i Göteborg

Loppstarr.
Foto: Christer Andersson

Björnbärsexkursion i norra Halland, Kungsbacka söndag 6 juli

Björnbärsexkursion till norra Halland under ledning av Ulf Ryde. Målet är att hitta minst 22 olika arter och hybrider av äkta björnbär och krypbjörnbär, inklusive fyra som bara är kända härifrån. Vi kör runt med bil och stannar kort på många ställen, mest i vägkanter. Det blir ca 14 stopp om vi hinner med allt, bara i Onsala och Släp.

Plats och tid: P-platsen vid Rydets idrottsplats i Onsala (Gathes väg 108) kl. 09.00

Vägbeskrivning: Sväng av från E6 vid avfart 59 och kör mot Onsala. Efter cirka 10 km sväng höger mot Mariedal. Efter 900 m sväng vänster.

Koordinater: WGS 57.3966-11.9995; RT90 6369851-1271250

Kontaktperson: Erik Ljungstrand, 0708-55 96 28 (ej med SMS)

Samarrangemang med Botaniska Föreningen i Göteborg

Biskopshagen, Varberg lördag 2 augusti

Biskopshagen är ett naturreservat med hedvegetation och intressanta sprickbildningar med rik växtlighet. I området finns klipphällar med hällkar. Nere vid havet finns en betad strandäng. Vi hoppas se *hedfryle*, olika *ormbunkar*, *knutört*, *fyrling*, *ävjebrodd*. Ta med fika

Plats och tid: Naturreservatets parkering kl.10.00

Vägbeskrivning: Sväng av från E6 vid avfart 56. Följ skyltningen mot Ringhals. Kör förbi infarten till Ringhals och sväng till höger efter den stora parkeringen. Följ skyltning mot Naturreservat.

Koordinater: WGS 57,2531-12,0954; RT90 6353572-1276143

Kontakt: Börje Wernersson, 073-725 56 78

OBS! Detta naturreservat är hotat då Vattenfall planerar utbyggnad av närliggande Ringhalsverket ut på reservatet.

Fyrling.
Foto: Christer Andersson

Sensommarbesök på Hållsundsudde, Onsalalandet, Kungsbacka *lördag 16 augusti*

Sensommarbesök på Hållsundsudde med Erik Ljungstrand och Börje Wernersson. Onsalalandets sydöstligaste udde bjuder på ett öppet beteslandskap, ej olikt Sönnerbergen, men med en rätt annorlunda flora. Bland de intressantare arter vi kan hoppas få se kan nämnas klotgräs, atlantnäckros (enda kända lokal i Halland!), västkustros, klockgentiana, källgräs och sjötätel. Ca 4 km vandring i delvis rätt kuperad terräng.

Plats och tid: Onsala kyrkas parkering kl. 09.45
för samäkning

Vägbeskrivning: Sväng av från E6 vid avfart 59 och kör mot Onsala. Kyrkan finns efter 7,5 km.

Kontakt: Börje Wernersson, 073-725 56 78
Erik Ljungstrand, 0708-55 96 28 (ej med SMS)

Samarrangemang med Botaniska Föreningen i Göteborg

Klockgentiana.
Foto: Christer Andersson

Lieslipning och slätterkurs på Björkelund, Halmstad *söndag 17 augusti*

Under denna förmiddag lär vi ut den ädla konsten i att slipa lieblad och att hantera en lie. Ossian Ovik, professionell lieinstruktör, håller i kursen. Du kan låna lieblad och liar men tag gärna med egna om du har. Vi räknar med att hålla på mellan 09 och 12. Vi lägger dock störst fokus på slipningen och tar den tid som behövs.

Plats och tid: Samling på gårdsplanen vid Björkelund kl. 09.00.
Skyltad infart från bilvägen mellan Marbäck och Simlångsdalen.
Nås också via cykelbanan Halmstad-Simlångsdalen.

Koordinater: WGS 56.7053-13.0936, RT90 6289753-1333932

Kontaktperson: Ebba Werner, 070-174 90 06

Samarrangemang med Halmstads Naturskyddsförening och Simlångsdalens Naturvårdsförening och Södra Hallands Naturskyddsförening

Slätter på Björkelund, Halmstad *lördag 30 augusti*

Illustration: Willy Lindström

Välkommen till en inspirerande och viktig aktivitet – den årliga slättern på Naturskyddsföreningens äng vid Björkelund. Det finns räfsor och slipade liar att låna, men tag gärna med egna redskap. Kanske vill du ha hjälp med att slipa ditt lieblad? Här kan du få hjälp med slipning och liehantering av våra instruktörer. Ta med hela familjen och njut av musik och trevlig slättersamvaro. Du kan också passa på att gå vandrings-

leden längs Fylleån eller se odlingen av rödlistade arter i trädgården.

Hallands Naturskyddsförening bjuder på enkel förtäring.

Plats och tid: Samling på gårdsplanen kl. 10.00. Skyltad infart från bilvägen mellan Marbäck och Simlångsdalen. Näs också via cykelbanan Halmstad-Simlångsdalen

Koordinater: WGS 56.7053-13.0936, RT90 6289753-1333932

Kontaktperson: Ebba Werner, 070-174 90 06

Arrangör Halmstads Naturskyddsförening

Svampens dag på Getterön, Varberg söndag 7 september

Nu är det dags för vår populära svamputställning på Naturum Getterön i Varberg.

Tag gärna med dig svamp för artbestämning! Svampkännare Sven Dahlbom berättar och hjälper till med artbestämning.

Plats och tid: Naturum Getterön kl. 13.00 – 16.00

Koordinater: WGS 57.1246-12,2522; RT90 6338762-1284851

Kontaktperson: Sven Dahlbom, 076-784 14 69.

Samarrangemang med Naturum Getterön och Länsstyrelsen i Hallands län

Svampexkursion till Åkulla bokskogar, Varberg lördag 13 september

Välkommen på en svamppromenad där vi med utgångspunkt i våra svampfynd diskuterar svamparnas biologi, växtsätt, släktskap, ev. matvärde mm. Detta givetvis utan att göra avkall på svampletarglädjen! Ta med fika!

Plats och tid: Parkeringen vid Åkulla Outdoor Resort kl. 10.00

Vägbeskrivning: Från söder: Sväng av från E6 vid avfart 51 och kör mot Ullared. I Köinge sväng vänster mot Åkulla och följ sedan skyltningen mot Åkulla. (från söder)

Från norr: Sväng av från E6 vid avfart 54 och kör mot Ullared.

Kör förbi Rolfstorp och sväng höger mot Obbhult. Kör cirka 7 km och sväng vänster mot Åkulla.

Koordinater: P-platsen WGS 57.1242-12.5653, RT90 6337782-1303801

Kontaktperson: Sven Dahlbom, 076-784 14 69

Sandtallskogens svampar Hökafältets NR, Laholm

lördag 20 september

Bland kremlor och musseroner står spindel-skivlingar och andra svampar, några kan man till och med äta! Följ med på en svamptur i våra kustnära tallskogar. Du får gärna ta med egen svamp om du vill ha bestämningshjälp. Glöm inte fikakorg!

Plats och tid: P-platsen halvvägs till Hökhultsstugan kl. 13.00

Ribbopp.
Foto: Kill Persson

Vägbeskrivning: Kör mot norr i Mellbystrand.
När vägen tar slut, sväng höger och kör förbi parkeringen.
Sväng vänster vid skylten "Hökhult 3"

Koordinater: P-platsen WGS 56.5312-12.9595, RT90 6270713-1324918

Kontaktperson: Kill Persson, 070-321 62 22

Samarrangemang med Södra Hallands Naturskyddsförening och Halmstads Naturskyddsförening

Svampvandring i Stora Drängabjärs NR, Varberg söndag 21 september

Kom med i en svampvandring i Stora Drängabjärs NR som ligger vackert vid Skårsjön. Vi plockar och undersöker. Giftigt? Ätligt? Vi är ute i cirka tre timmar. Ta med fika. Guide är Sven Dahlbom

Plats och tid: Samling parkeringen vid Dagsås kyrka kl. 10.00

Kontaktperson: Sven Dahlbom, 076-784 14 69

Samarrangemang med Länsstyrelsen i Hallands län

Foto: Maria Ivarsdotter

Sandtallskogens svampar Vesslunda NR, Falkenberg söndag 21 september

Bland kremlor och musseroner står spindelskivlingar och andra svampar, några kan man till och med äta! Följ med på en svamptur i våra kustnära tallskogar. Du får gärna ta med egen svamp om du vill ha bestämningshjälp. Glöm inte fikakorg!

Plats och tid: Längs Hägervägen i Vesslunda NR kl. 13.00

Vägbeskrivning: Kör till Eftra kyrka.
Cirka 170 m norr om kyrkan finns en väg mot Boberg. Kör den i cirka 2 km till en väg åt vänster skyltad Naturreservat.
Kör cirka 1 km och sväng höger mot Långaveka.
Kör sedan den vägen till mötesplatsen i reservatet.

Streckmusseron. Foto: Kill Persson

Koordinater: WGS 56.8428-12.5816, RT90 6306409-1303305

Kontaktperson: Kill Persson, 070-321 62 22

Samarrangemang med Falkenbergs Naturskyddsförening

Svampdag Femsjö, Hylte *lördag 27 september*

Under dagen anordnas svampexkursioner runt Femsjö och andra aktiviteter Friemuséet är öppet hela dagen för visning. För ytterligare upplysning hänvisar vi till Naturskyddsföreningen Hyltes hemsida.

Plats och tid: Parkering vid Femsjö kyrka från kl. 10.00

Kontakt: Turid Brodin 073-829 79 01

Samarrangemang med Naturskyddsförening Hylte, Halmstads Naturskyddsförening och Södra Hallands Naturskyddsföreningen

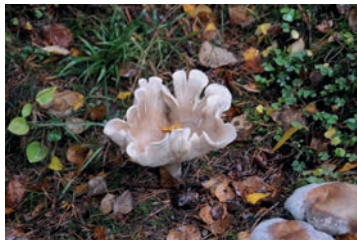

Foto: Lars Andersson

Svampexkursion Falkenberg *söndag 28 september*

Välkommen till en svamputflykt någonstans i Falkenbergs närhet. Det blir en färd ut i våra svampmarker på jakt efter goda riskor, kremlor, kantareller och mer. Under ett par timmar plockar vi den svamp vi hittar för bestämning och information tills vi fikar och pratar svamp utifrån vad vi hittar. Nybörjaren kan få lite tips om fina matsvampar respektive vilka som kan förväxlas.

Plats och tid: Samling parkeringen vid Ica Kvantum, Sandgatan kl. 13.30

Kontakt: Bengt Hackberg, 070-212 11 97

Agneta Dannberg 070-375 09 08

Samarrangemang med Falkenbergs Naturskyddsförening

Kom och njut av Hallands botaniska rikedomar

Både Linné och Selma Lagerlöf glömde Halland, men det tycker vi är orättvist. Trots en relativt fattig berggrund kan Halland uppvisa en rik provkarta på naturtyper från hav och kustslätt till skogsland och myr, och många lokaler med rik flora.

Utflyktsmål i Hallands Flora

Drygt 60 sådana lokaler beskrivs i detalj i Hallands Flora som kom ut 1997. Föreningen lät 2021 digitalisera floran och den finns tillgänglig för nerladdning på vår hemsida (www.hallandsbotan.org). Utflyktsdelen kan laddas ner separat. I tidigare utgåvor av vårt årsprogram har ett axplock av lokalerna mycket kortfattat presenterats med förhoppningen att de skulle inspirera till egna utflykter. Från och med 2023 har vi i stället valt att tipsa om lokaler från den nya utflyktsguide som vi publicerade våren 2022.

En ny botanisk utflyktsguide för Halland

Denna guide innehåller 60 besöksvärda lokaler från samtliga kommuner i Halland. 27 lokaler är gemensamma med utflyktsdelen i Hallands Flora medan övriga är helt nya. Inför säsongen 2025 har guiden kompletterats med nya två lokaler i Varbergs kommun, Balgö och Vendelsö. Jämfört med floran är beskrivningarna förenklade men samtidigt uppdaterade utifrån dagens kunskap om nya och försvunna arter. Guiden vänder sig i första hand till den botanikintresserade allmänheten, men även till mer erfarna botanister i och utanför Halland.

Guiden publiceras på föreningens hemsida och kan enkelt och kostnadsfritt laddas ned till din smartphone, läsplatta eller dator.

Varje lokal behandlas på ett uppslag vilket inleds med en beskrivning av lokalen och växterna där tillsammans med en miljöbild. Koordinater till lämplig parkering anges liksom information om toaletter och närliggande kollektivtrafik. Dessutom rekommenderas lämplig tid för besök under växtsäsongen. På andra sidan finns en

karta med intressanta dellokaler och uppgifter om de arter man kan finna på dessa, liksom bilder på några av de förekommande arterna.

Det är vår förhoppning att utflyktsguiden skall skapa intresse och uppmuntra till besök i den varierande naturen i Halland, både havsnära och i inlandet.

Strandtriften blommar på Morups tänge.

Foto: Nils-Gustaf Nilsson

Landskapet Halland och Hallands län

Det tidigare danskstyrda Halland blev genom uppgörelsen vid freden i Brömsebro (1645) svenskt under trettio år, och permanent svenskt genom freden i Roskilde (1658). Hallands län bildades definitivt 1719. Fram till 1970 var landskapets och länets gränser identiska. Från 1971 överfördes Lindome församling till dåvarande Göteborgs och Bohus län (nu Västra Götalands län) och Östra Karups församling till dåvarande Kristianstads län (nu Skåne län). Samtidigt överfördes församlingarna Grimmared, Gunnarsjö, Karl Gustav, Kungsäter och Älvsared från dåvarande Älvsborgs län till Hallands län. 1974 växte Hallands län ytterligare när församlingarna Femsjö, Färgaryd, Jälluntofta, Långaryd och Södra Unnaryd överfördes från Jönköpings län.

När vi (Hallands Botaniska Förening) talar om Växtriket Halland menar vi Bruttohalland, dvs. nuvarande Hallands län samt förlusterna till Västra Götalands län och Skåne län (se karta på nästa sida).

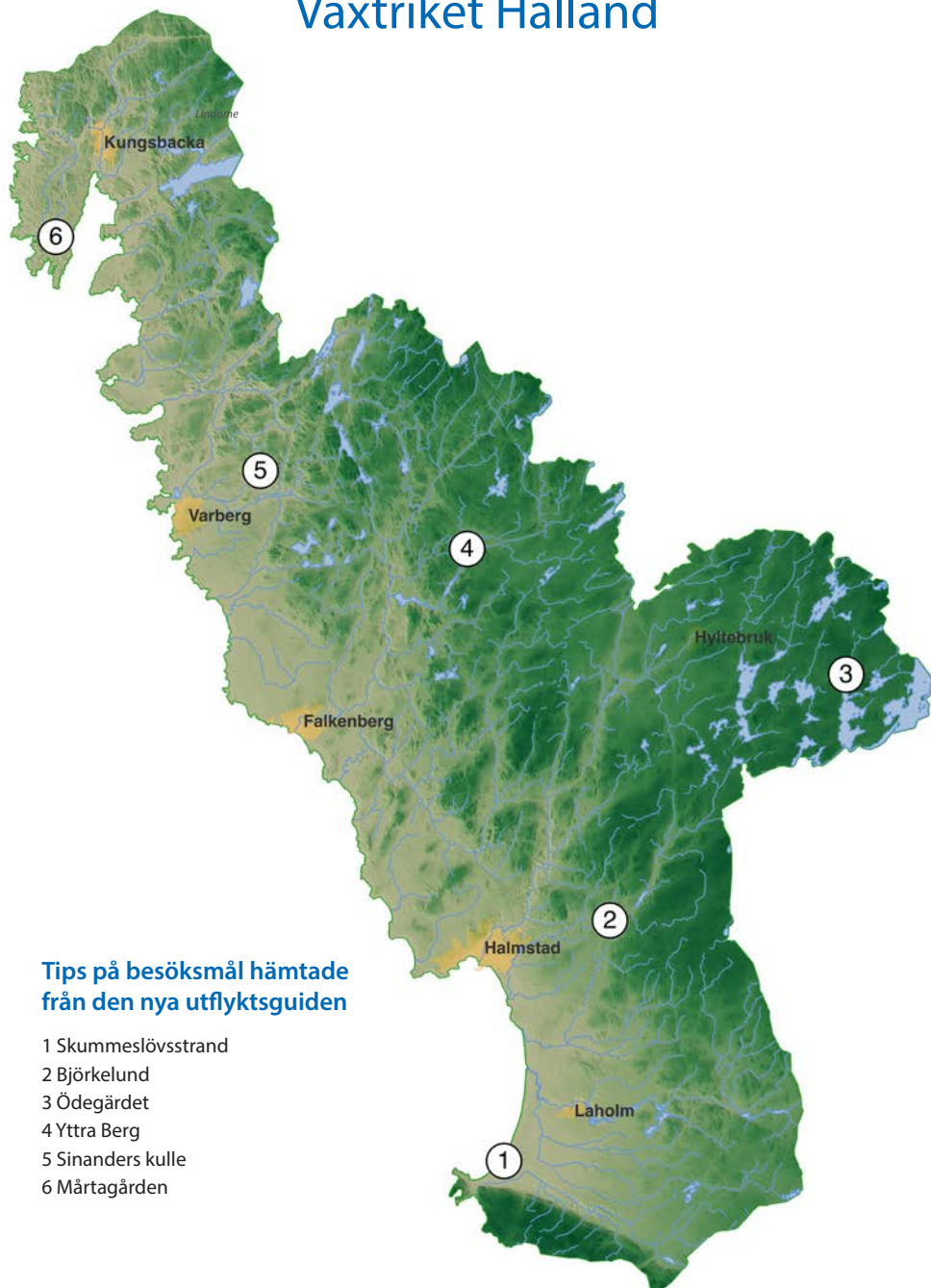
På de följande sidorna ges tips på sex utflyktsmål i detta område. Alla sex är hämtade från den nya utflyktsguiden och utgörs i princip av de inledande lokalbeskrivningarna i denna. För mera detaljerad information hänvisar vi till guiden på hemsidan där det även finns kartor med dellokaler och artlistor kopplade till dessa. Du hittar guiden här:

<https://hallandsbotan.org/wp/utflyktsguide-halland/>

Hårginst - Hallands
landskapsblomma.
Foto: Christer Andersson

Växtriket Halland

Tips på besöksmål hämtade från den nya utflyktsguiden

- 1 Skummeslövsstrand
- 2 Björkelund
- 3 Ödegärdet
- 4 Yttra Berg
- 5 Sinanders kulle
- 6 Mårtagården

1 Skummeslövsstrand

Säsong: hela året men särskilt maj-augusti

Området ligger helt inom reservatet Södra Skummeslöv. Detta utmärks av den långa sandstranden kantad av sanddynor och innanför dessa en kalkrik sandhed. I öster avslutas reservatet av en planterad tallskog.

Från parkeringen går du ner mot simbadet och viker av till höger. Där staketet tar slut går du ytterligare cirka 15 meter och tar den lilla stigen åt höger där *höstlåsbräken* och *strandlumner* växer. Gå sedan stigen norrut över ljungheden med *kråkbär*,

Sandmålla. Foto: Lars Stibe

Gå upp över dynerna till södra heden, där *hedblomster* växer bland *krypvide*. Utforska heden vidare norrut där du finner *gråsvingel*, mera *hedblomster* och *kustruta*. Längre fram vid cykelstigen finns ännu mera *hedblomster* tillsammans med *knytling*, *tvåblad* och *vårkorsört*. Gå ut på Allarpsvägen (asfalt) och följ den österut till du kommer till Blå Kustslingan. Ta vänster in i tallskogen tillbaka mot parkeringen. Bland lingonriset växer orkidén knärot.

Hitta hit: Kommer du med bil på Inre Kustvägen, ta av mot Allarpsvägen och kör till reservatets P-plats. Du kan också nå dit via cykel på Kattegattsleden, ta av Allarpsvägen mot havet. Tåget stannar på Båstad station, därifrån kan du gå Blå Kustslingan norr ut till parkeringen eller åka buss till Allarp och gå Allarpsvägen ner.

Parkering WGS84 56,4527 12,9071; RT90 6262110-1321326.

käringtand och *ljung*, upp till den lilla bron, och följ diket som kantas av klibal, knäckepil och vass ner till stranden.

Följ fördynen ner till Skånegränsen. Fördynen är den mindre sandformation nedanför dynerna som byggs upp av tång och sand efter kraftiga stormar. I den artrika miljön märks *martorn* och *sandmålla* tillsammans med typiska arter som bl.a. *marviol*, *saltarv* och *sodaört*.

Höstlåsbräken. Foto: Lars Stibe

2 Björkelund

Säsong: hela året men särskilt i maj-juni (ginstheden) och juni-augusti (slätterrängen)

Björkelund skänktes genom donation till Naturskyddsföreningen som svarar för skötsel och utveckling av fastigheten. Föreningen har bl.a. avverkat skog och återskapat en ginsthed, och även restaurerat en slätterräng. I fastigheten ingår också delar av Fylleån och det finns en särskild vandringsstig som informerar om vattnens värden. I anslutning till gården finns en visningsträdgård med växter för pollinerande insekter. Här har även en liten avdelning med rödlistade halländska växter anlagts.

Börja gärna på gårdsplanen med att leta efter *svarttandad maskros*. För den som vill fördjupa sig i maskrosornas värld finns mer att hämta; ytterligare 47 mer eller mindre vanliga maskrosor har noterats i området. Efter ett besök i trädgården är det lämpligt att fortsätta upp i slätterrängen och sedan vidare till ginstheden. I juni blommar *slättergubbe* på ängen medan den på sensommaren helt tas över av *ängsvädd*. På ginstheden har *hårginst* dykt upp spontant efter restaureringen när fröbanken från gamla hedar aktiverats. *Nålginst* och *tysk ginst* har fått hjälp genom sådd och utplantering. Den sistnämnda förekommer bara i några få exemplar. Frö av dessa arter samlades in på andra halländska lokaler med tillstånd av Länsstyrelsen. Längs Fylleåns stränder finner man på sina håll det rödlistade gräset vildris. Här finns också fina bestånd av den ståtliga ormbunken *safsa*. Andra arter i och utmed ån är *blåsstarr*, *bäcknate*, *gräsnate*, *strandpryl*, *topplösa* och *vattenklöver*.

Varje år i slutet av augusti eller början av september bjuder Naturskyddsföreningen in till slätter på Björkelund. Då kan du ta med egna redskap eller låna på plats för att delta i arbetet. Du kan också få hjälp att slipa eller lära dig hantera en lie.

Slättergubbe. Foto: Lars Stibe

Safsa. Foto: Lars Stibe

Hitta hit: Ta väg 25 från Halmstad mot Simlångsdalen. Sväng höger vid skylt mot Björkelund cirka två kilometer innan Simlångsdalen och kör sedan grusvägen 800 meter fram till parkeringen.

Parkering i anslutning till Naturskyddsföreningens fastighet WGS84 56,7053 13,093; RT90 6289757-1333896.

3 Ödegärdet

Säsong: hela året

Ödegärdet utgör en av de största förekomsterna av gammal bokskog i Hylte kommun. Medelåldern för bokarna är ungefär 150 år och de äldsta är omkring 250 år. Reservatet ligger i den sydvästsvenska gnejsregionen och berggrunden domineras av den basiska bergarten metabasit. Jordmånen består av olika moräner.

Ödegärdet ligger på sydsvenska höglandets västsida med hög nederbörd och luftfuktighet samt lägre vintertemperatur än i kustlandet, faktorer som gynnar reservatets rika lavflora. I reservatet (cirka 20 hektar) har man funnit omkring 135 arter av lavar på bokstammar vilket gör Ödegärdet till den i särklass lavrikaste bokskogen i Sverige. På bokstammarna kan du hitta iögonfallande arter som *lunglav* och rariteter som *havstulpanlav* och *stor knopplav*.

I reservatet finns en naturstig som berättar mer om traktens historia och kultur. Stigen är cirka två kilometer. Som de flesta bokskogar är även denna artfattig på kärlväxter. Några av de arter som noterats är *bergsslok*, *blåbär*, *blåsippa*, *ekbräken*, *ekorr-bär*, *harsyra*, *kattfot*, *kruståtel*, *liljekonvalj*, *slättergubbe*, *stenbräken*, *svart trolldruva* och *vitsippa*. Utöver den dominerande boken finns även *asp*, *björk*, *ek*, *klibbal* och *tall*.

Grönsångare, *mindre flugsnappare*, *mindre hackspett*, *skogsduva* och *sommargylling* är rapporterade från lokalen.

Hitta hit: Reservatet ligger precis norr om Unnaryd på Kroksjöns västra sida. Bilparkering finns vid reservatet. Närmsta busshållplats är "Ödegärdet", 350 meter väster om reservatet. Toalett saknas. Reservatparkering WGS84 56,9630 13,5314; RT90 6317366-1635290. 6315104-1368468

Lunglav. Foto: Lars Stibe

Ekbräken. Foto:Lars Stibe

4 Yttra Berg

Säsong: maj-augusti

På en av gårdarna i Yttra Berg i Bergs by i Gällared har det gamla odlingslandskapet från 1800-talet bevarats. Här finns också rester av mycket äldre odling: området är ett av Sveriges fornåker-rikaste! Gården ligger mycket vackert på en höjd som sluttar ner mot Ätran och är både kulturellt och botaniskt en sevärdhet. Gården är ett kulturre-servat och ägs av Naturvårdsverket.

Smala terrasserade åkrar sås med gamla sorter av kulturväxter, med tillhörande ogräs. Fågator med hamlad ask leder till ut-markerna. Kring gården växer *desmeknopp* och *sommarfibbla*. Slätterängarna i sluttningen mot Ätran sköts på traditionellt sätt med röjning på våren och slåtter i juli-augusti. Amfibolit (grönsten) i berggrunden bidrar till artrikedomen. Här finns arter som *darrgräs*, *gökblomster*, *grönvit nattviol*, *Jungfru Marie nycklar*, *midsommarblomster*, *nässelklocka*, *ormbär*, *skogsbingel*, *smörboll* och *vårlök*.

Även granngården Övra Berg överst på höjden har en rik flora med *slätterfibbla*, *slättergubbe* och *svinrot*.

Obs! I slätterängarna får man bara gå på de markerade lederna.

Hitta hit: Från riksväg 153 tar du av ungefär 10 km öster om Ullared och kör mot Berg-Brättagårde. Där vägen delar sig kör du uppför backen till Berg. Parkera där på skyltad plats. Informationstavla och toalett finns. Broschyr med karta och fyra markerade vandringsleder (1-2,5 km) finns i en låda. I gårdens ekonomibygnad finns ett museum och utanför ett fikabord. Närliggande kollektivtrafik saknas. Reservatparkering WGS84 57,0867 12,8033; RT90 6332944-1318024.

Ormbär. Foto: Lars Stibe

Smörboll. Foto: Lars Stibe

Sommarfibbla.
Foto: Margit Andersson

5 Sinanders kulle

Säsong: maj-augusti

Valinge har flera vackra betade kullar med mäktiga stengårdsgårdar. En av dessa är Sinanders kulle. Den har namn efter en tidigare ägare och den fyra hektar stora betesmarken ligger vackert belägen. Igenväxning med invaderande *asp*, *björnbär* och *slån* hotade tidigare hagmarken, men ägarna, de tre bröderna Bengt, Nisse och Sven Otterdahl, röjde upp området och hagen fick på nytt betande kor. För sina insatser fick bröderna 2010 föreningens florumavårdspris.

Vid ett besök går du söderut från vägen upp mot en vacker gammal ek. Därefter tar du sikte mot en liten klippbrant där det växer *desmeknopp* tillsammans med *gaffel-*, *sten-* och *svartråken*. Gå sedan vidare ut på den öppna ängsmarken, inte olik en alpäng. Detta är en bra plats att äta matsäcken på och att njuta av den fina utsikten. Här trivs växter som inte klarar av att växa på gödslad mark som *backsippa*, *brudbröd*, *jungfrulin*, *knölsmörlomma*, *mandelblomma* och *svinrot*.

I lite torrare mark på klippställningar uppe på kullen hittar du *kattfot*, som blir mer och mer hotad i Sydsverige. På vägen tillbaka till bilen, går du lämpligen runt kullen.

Det är viktigt att inte stressa betesdjuren, som normalt håller sig på respektfullt avstånd.

Hitta hit: Kullen ligger mellan Valinge och Rolfstorp. Kör väg 153 och sväng in på väg 815 innan Rolfstorp, skyltat Säm och Valinge. Efter cirka 3,4 km ligger Sinanders kulle på vänster sida. Ställ bilen vid väggkanten och gå in i hagen genom en öppning i stängslet. Observera att det finns betesdjur i hagen, så stäng efter dig. Toalett och närliggande kollektivtrafik saknas.

Parkering WGS84 57,1601 12,4032; RT90 6342255-1294190.

Brudbröd. Foto: Lars Stibe

Mandelblomma. Foto: Lars Stibe

6 Mårtagården

Säsong: baksippa och vårvicker ses bäst från mitten av april-maj och lungroten från juni

Kulturresevatet Mårtagården består av två kaptensgårdar från 1700-talet och omgivande kultur- och skogsmark. Reservatet bildades 2003 och var då Hallands första kulturreservat.

Kring byggnaderna finns flera förvildade trädgårdsväxter och på våren blommar mängder av *påskliljor* och *gullvivor*. Här hittar man även skogslök och vildtulpan. Odlingslandskapet sköts som vid mitten av 1900-talet. Två områden i betesmarken har röjts och sköts nu som slåtterängar. De har hävdats under en lång följd av år och har en fin torrmarksflora med *backglim*, *baksippa*, *darrgräs*, *kamäxing*, *vårstarr* och *vårvicker*.

Vid Apelhögens lada växer *lungrot*. Den intilliggande skogen hyser många gamla granar och tallar och stora lövträd. I skogskanten växer *raspbjörnbär*.

Hitta hit: Mårtagården ligger på Onsalahalvön. Från Onsala åk söderut på Gottskärsvägen. När vägen delar sig, ta höger in på Gathes väg. Efter 1 km ta vänster in på Rydetvägen och sedan direkt till vänster in på Mårtavägen. Åk kollektivt med buss 731 från Kungsbacka till hållplats Rydet. Gångväg 200 meter.
Parkering WGS84 57,3963 11,9960; RT90 6369832-1271044.

Vårstarr. Foto: Lars Stilbe

Vildtulpan. Foto: Lars Stilbe

Lungrot. Foto: Lars Stilbe

Fackelblomster. Foto: Lars-Erik Magnusson

Utflyktsguide till Hallands växtvärld

Du har väl inte missat vår nya digitala guide till botaniska utflyktsmål i Halland? Den finns på vår hemsida (<https://hallandsbotan.org/wp/utflyktsguide-halland/>) och omfattar totalt 60 lokaler spridda över alla Hallands kommuner. Guiden innehåller en inledande allmän del följd av lokalbeskrivningar i text och bild och med karta över dellokaler och listor över förekommande arter. Lokalbeskrivningarna kan laddas ner enskilt eller samlat per kommun. Det finns även möjlighet att ladda ner en gpx-fil med koordinater för alla dellokaler. Filen kan sedan läsas in i en GPS, i Google Maps eller annat kartprogram i mobiltelefonen.

Växten på framsidan heter källgräs – *Catabrosa aquatica* och är rödlistad (VU). En ursprunglig art som växer sållsynt, nästan alltid på eller nära havsstränderna i gölar, källor, bäckar och diken med näringsrikt vatten. Oftast ser man endast bladen som breder ut sig som mattor på sandstränderna. Liknar då krypven, men har "krulliga" blad jämfört med krypven. Blommar i juni till augusti. Utbredningen i Sverige är huvudsakligen längs havsstränderna från Strömstad till Uppland samt ett stråk mellan Falköping och Uppsala. Förra året noterades 44 floraväktarlokaler i Sverige och 24 floraväktarlokaler i Halland.

Foto: Börje Wernersson

Grafisk form/Tryck
Veinge Tryckeri 2025

Foto: Lars Andersson